

The Silent Story?

Rabbi Jonathan Ziring: jziring@torontotorah.com

1. Exodus 12:26-27

(כו) וְהָיֶּה כִּי־אִמְרָוּ אֲלֵיכֶם בָּנִיכֶם מֶה הָעַבֹדֶה הַזָּאת לָכֶם: (כז) וַאֲמַרְתֶּם זָבַח־פֶּּסַח הוּא לָה' אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בָּתֵי בְנַי־יִשְׁרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפַּוֹ אֶת־ מִצְרָיִם וְאָת־בַּתֵּינוּ הָצֵיל וַיִּלֶּד הַעָּם וַיִּשְׁתַחָוּוּ:

(26) And when your children ask you, 'What do you mean by this rite?' (27) you shall say, 'It is the passover sacrifice to the LORD, because He passed over the houses of the Israelites in Egypt when He smote the Egyptians, but saved our houses."' The people then bowed low in homage.

2. Exodus 13:3

(ג) וַיּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָּם זָכֿוֹר אֶת־הַיְּוֹם הַזֶּה אֲשֶׂר יְצָאתֶם מִמְצְרַיִּם מֶבִּית עֲבָדִים כֻּי בְּחָזֶק יָד הוֹצִיא ה' אֶתְכֶם מִזָּה וְלָא יֵאָכֶל חָמֶץ:
(3) And Moses said to the people, "Remember this day, on which you went free from Egypt, the house of bondage, how the LORD freed you from it with a mighty hand: no leavened bread shall be eaten.

3. Exodus 13:8

(ח) וְהַגַּדָתָ לְבָנָךְ בַּיִּוֹם הַהוֹא לֵאמִר בַּעַבוּר זֶה עָשָה ה' לִי בְּצֵאתִי מְמִצְרַיִם:

(8) And you shall explain to your son on that day, 'It is because of what the LORD did for me when I went free from Egypt.'

4. Exodus 13:14

(יד) וְהָיָה כִּירִשְׁאָלְךָּ בִנְדָּ מָחָר לֵאמִר מַה־זָּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחָזֵק יָד הוֹצִיאָנוּ ה' מִמִּצְרַיִם מִבְּית עֲבָדִים:

(14) And when, in time to come, your son asks you, saying, 'What does this mean?' you shall say to him, 'It was with a mighty hand that the LORD brought us out from Egypt, the house of bondage.

5. Deuteronomy 6:20-21

ָ(כ) כִּי־יִשְאָלְךָּ בִנְךָּ מָחֶר לֵאמִר מָה הָעֵדֹת וְהָחֻקִּים ֹוְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִנֶּה ה' אֱלֹקַינוּ אֶתְכָם: (כא) וְאָמַרְתָּ לְבִנְךְּ עֲבָדֶים הָיִינוּ לְפַּרְעַה בְּמִצְרֵיִם וַיוֹצִיאֵנוּ ה' מִמִּצְרֵיֵם בָּיַד חָזַקָה:

(20) When, in time to come, your children ask you, "What mean the decrees, laws, and rules that the LORD our G-d has enjoined upon you?" (21) you shall say to your children, "We were slaves to Pharaoh in Egypt and the LORD freed us from Egypt with a mighty hand.

6. Deuteronomy 16:3

(ג) לא־תֹאכַל עָלָיו`חָמֵׂץ שִׁבְעַת יָמֵים תִּאכַל־עָלָיו מַצֵּוֹת לֶחֶם עָנִי כִּי בְחִפָּזוֹן יָצָאֹתָ`מַאֶבֶרָץ מִצְרִיִם לְמַעַן תִּזְכֹּרֹ אֶת־יְוֹם צָאתְדְּ`מֵאֶבֶץ מִצְרִים כַּל יִמִי חַיֵּידִּ:

(3) You shall not eat anything leavened with it; for seven days thereafter you shall eat unleavened bread, bread of distress—for you departed from the land of Egypt hurriedly—so that you may remember the day of your departure from the land of Egypt as long as you live.

7. Mishneh Torah, Leavened and Unleavened Bread 7:1-6

(א) מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל תּוֹרָה לְסַפֵּר בְּנִסִּים וְנִפְּלָאוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם בְּלֵיל חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג ג) "זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַאַבּרְיִם בְּלֵיל חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּנִיסָן שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג ח) "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת". וּמִנַּיִן שֶׁבְּלֵיל חֲמִשָּׁה עָשֶׂר תַלְמוֹר (שמות יג ח) "זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת". וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ בֵּן. אֲפְלוּ חֲכָמִים גְּדוֹלִים חַיָּבִים לְסַפֵּר בִּיצִיאַת בִּיוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זָה" בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ מַצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךְּ. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ בֵּן. אֲפְלוּ חֲכָמִים גְּדוֹלִים חַיָּבִים לְסַבֵּּר בִּיצִיאַת מִצְרִים וְכַל הַמַּאַרִיךְ בָּדְבַרִים שָׁאָרָעוּ וְשָׁהֵיוּ הָרִי זָה מִשְׁבַּח:

(ב) מִצְנָה לְהוֹדִיעַ לַבָּנִים וַאֲפָלּוּ לֹא שָׁאֲלוּ שֶׁנֶּאֱמֵר (שמות יג ח) "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְדְ". לְפִי דַּעְתוֹ שֶׁל בֵּן אָבִיו מְלַמְדוֹ. כֵּיצֵד. אִם הָיָה קָטָן אוֹ טִפֵּשׁ אוֹמֵר לוֹ בְּנִי כַּלָנוּ הָיִינוּ עֲבָדִים כְּמוֹ שָׁפְחָה זוֹ אוֹ כְּמוֹ עֶבֶד זֶה בְּמִצְרַיִם וּבַלַיְלָה הַזֶּה פִּדָּרָה אוֹתָנוּ הַכּל הָנִי הַלְּהִי הַלּא הָנִי לְנוּ בְּמִצְרַיִם וְנָסִים שֶׁנַעֲשׁוּ לְנוּ עַל יְדֵי משֶׁה רַבֵּנוּ הַכּל לְפִי דַּעְתוֹ שֶׁל בֵּן: הַבֵּן גָּדוֹל וְחָכָם מוֹדִיעוֹ מַה שֶּאֵרַע לְנוּ בְּמִצְרַיִם וְנִסִּים שֶׁנַעֲשׁוּ לְנוּ עַל יְדֵי משֶׁה רַבֵּנוּ הַכּל לְפִי דַּעְתוֹ שֶׁל בֵּן:

(ג) וְצָרִיךְ לַצְשׁוֹת שִׁנּוּי בַּלַּיְלָה הַזֶּה בְּדֵי שֶׁיִּרְאוּ הַבָּנִים וְיִשְׁאֲלוּ וְיֹאמְרוּ מֵה נִּשְׁתַנָּה הַלָּיְלָה הַזֶּה מִכְּלְ הַלֵּישׁיִב לָהֶם קְלִיוֹת נֶאֱגוֹזִים וְעוֹקְרִים הַשְּׁלְחָן מִלְפְנֵיהֶם לְדֶם שִׁיּאַכְלוּ וְחוֹטְפִין מַצָּה זֶה מִיֵּד זֶה וְכֵיוֹצֵא בְּדְבָרִים הָשֻׁלְחָן מִלְפְנֵיהֶם לְדֶם שִׁיּאַכְלוּ וְחוֹטְפִין מַצָּה זֶה מְיַּדְ זֶה וְכֵיוֹצֵא בְּדְבָרִים הָשֻׁלְחָן מִלְפְנֵיהֶם לְדֶבְי שְׁוֹאֵל לְעַצְמוֹ מַה הָאֵלִין זֶה אֶת זֶה מֵה נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה: נְשְׁבְּלוֹ שִׁוֹאֵל לְעַצְמוֹ מַה נְשְׁתַּנָּה הַלָּיָלָה הַזָּה:

(ד) וְצָרִיךְ לְהַתְחִילֹ בִּגְנוּת וּלְסַיֵּם בְּשֶׁבַח. כֵּיצֵד. מַתְחִיל וּמְסַפֵּר שֶׁבַּתְחָלֶה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ בִּימֵי תֶּרֶח וּמִלְפָנִיו כּוֹפְרִים וְטוֹעִין אַחַר הַהֶּבֶל וְרוֹדְפִין אַחַר צְבוֹדַת אֱלִילִים. וּמְסַיֵּם בְּדַת הָאֱמֶת שֶׁקַרְבָנוּ הַמָּקוֹם לוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מֵהָאֲמוֹת וְקַרְבָנוּ לְיִחוּדוֹ. וְכֵן מַתְחִיל וּמוֹדִיעַ שֶּעֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעה בְּמִצְרַיִם וְכָל הָרָעָה שֻׁגְּמֶלָנוּ וּמְסַיֵּם בַּנִּסִים וּבַנִּפְלָאוֹת שֶׁנַעֲשוֹּ לָנוּ וּבְחֵרוּתֵנוּ. וְהוּא שֶׁיִּדְרשׁ מֵ(דברים כו ה) ״אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי״ עַד שֶּיִּמְמֹר כָּל הפרשה. וכל המוֹסִיף וּמִארידְ בִּדרשׁ פּרשה זוֹ הרִי זה משׁבּח:

(הֹ) כָּל מִי שֶׁלֹּא אָמֵר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלֹּוּ בְּלֵיל חֲמִשֶּׁה עָשֶׁר לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ וְאֵלּוּ הֵן. פֶּסַח מַצָּה וּמָרוֹר. פֶּסַח עַל שׁוּם שָׁפָּסַח הַמָּקוֹם עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁנָאֱמַר (שמות יב כז) "וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַה" וְגוֹ'. מָרוֹר עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִיִּם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרִיִם. מַצָּה על שם שׁנִגאלוּ. וּדברים האלוּ כּלן נקראין הגדה:

(ו) בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לְהַרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא בְּעַצְמוֹ יָצָא עַתָּה מִשָּעְבּוּד מִצְרִים שֶנֶּאֱמֵר (דברים ו כג) ״וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשֶּׁם״ וְגוֹ׳. וְעַל דָּבָר זֶה צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדְ הוּא בַּתוֹרָה וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ כְּלוֹמֵר כְּאָלוּ אַתָּה בְּעַצְמְדְּ הִיִיתָ עֶבֶד וְיָצָאתָ לְחֵרוּת וְנִפְדֵּיתָ:

- (1) According to a biblical positive command, we must tell on the night preceding the fifteenth day of *Nisan* all about the miracles and wonders that were performed for our forefathers in Egypt.— Even great scholars are required to tell about the exodus from Egypt. Anyone who relates at length about the events that occurred deserves praise.
- (2) It is one's duty to inform the children even if they ask no questions, as it is written: "You shall tell your son" (Exodus 13:8). The father should instruct his son according to the child's understanding. For example, he should say to one small or foolish: "My son, all of us were slaves in Egypt, like this maidservant or like this manservant, and on this night G-d redeemed and liberated us." If the son is grown up and intelligent, he should inform him about everything that happened to us in Egypt, and about the miracles that were wrought for us by our teacher Moses; all in accordance with the son's understanding.
- (3) On the first night of *Pesaḥ*, one should introduce some change at the table, so that the children who will notice it may ask, saying: "Why is this night different from all other nights?" And he in turn will reply: "This is what happened." In what manner, for example, should he introduce a change? He may distribute parched grain or nuts to the children; remove the table from its usual place; snatch the unleavened bread from hand to hand, and so on. If he has no son, his wife should ask the questions; if he has no wife, they should ask one another: "Why is this night different?"—even if they are all scholars. If one is alone, he should ask himself: "Why is this night different?"
- (4) And it's necessary to start with degradation and to finish with praise. How? Start by telling that in the beginning our ancestors, in the days of Terach and before him, were heretics and they followed foolishness, and they chased after idol worship. And finish with the truth that G-d brought us close to Him and set us apart from the nations and brought us close to His oneness. And thus start with telling that we were slaves to Pharaoh in Egypt and all of the bad things that he did to us and finish with the miracles and wonders that were done for us in our freedom. And that's why you drash from (Deut 26:5) 'My father was a wandering Aramean...' through that whole section. And anybody who adds and lengthens the drash of this section, that is praiseworthy.
- (5) Anybody who does not say these three things on the night of the 15th has not fulfilled his obligation, and these are them: Pesach, matzah, and marror. Pesach because The Place passed over the houses of our ancestors in Egypt as it is said (Exodus 12:27) "And you shall say 'This is a Pesach offering for G-d'" Maror because the Egyptians embittered (mer'ru) the lives of our ancestors in Egypt. Matzah because we were redeemed. And all of these things are called 'Hagadah'
- (6) In each and every generation, a man is obligated to show himself as though he himself went out now from the slavery of Egypt as it is said (Deuteronomy 6:23) "And He took us out of there, etc." and on account of this thing, the Holy One, blessed be He, commanded in the Torah "And you shall remember that you were a slave," that is to say as though you yourself were a slave and you went out to freedom and you were redeemed.

8. Shut HaRosh 24:2

וששאלת: למה אין מברכין על ספור ההגדה. הרבה דברים צוה הקדוש ברוך הוא לעשות זכר ליציאת מצרים ואין אנו מברכין עליהן; כגון: הפרשת בכורות וכל המועדים. שאין צריך להזכיר בהפרשת בכורות שאנו עושין אותו זכר ליציאת מצרים, אלא שצוה הקדוש ברוך הוא לעשות המעשה ומתוך כך אנו זוכרין יציאת מצרים. ולאו דוקא הגדה בפה, אלא אם ישאל מפרשין לו (וזהו ההגדה לבד שזוכרין יציאת מצרים).

Q: And regarding that which you asked - why don't we make a blessing on the story in the Haggadah?

A. There are many things that the Holy One Blessed be He commanded be done to commemorate leaving Egypt and we do not make blessings on them, such as the separating of the firstborns and all the holidays. For we do not need to mention when we separate the firstborns that we are doing this to commemorate leaving Egypt; rather the Holy One Blessed be He commanded us to perform the action, and because of this we remember leaving Egypt. And this is not necessarily through verbal telling. Rather, if he asks, we explain it to him. (This is the Haggadah, besides for remembering commemorating leaving Egypt.)

9. Alhatorah.org

Era of the Mikdash – The Rosh's understanding of the commandment is very logical for the time of the Mikdash, when the Pesach was the highlight of the evening. Each family, in sacrificing a lamb and eating it with matza and maror, effectively reenacted the original Pesach offering. As such there was no real necessity to verbally relay the story. That said, it was also very likely that the act itself would have elicited questions and led into a discussion of the Exodus.

Different modes of learning – According to the Rosh, the night is experiential in nature. If "a picture is worth a thousand words," then a dramatic re-enactment might be worth even more.

10. Questions

Does the Rosh mean (1) that this is a wordless story or (2) that the mitzvah is to commemorate rather than remember? While (1) might make more sense for seder night, does it make sense for the examples the Rosh gives? Does (2) explain this, and perhaps all the ethical mitzvot that are "zecher l'yetziat mitzrayim"? This also make Rosh more different from Rambam.